

FAMILY OWNED BUSINESS & PRIVATE WEALTH

Legaat of last ten behoeve van kleinkinderen kan fiscaal een groot verschil maken

Vandaag heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in een zaak waarin de duiding van een verkrijging door kleinkinderen in een 'ik-oma-testament' of 'ik-opa-testament' centraal stond. Dergelijke verkrijgingen kunnen zijn vormgegeven als een legaat of als lastbevoordeling ten gunste van de kleinkinderen. De verkrijging als gevolg van een legaat is voor de kleinkinderen fiscaal gunstiger dan een verkrijging onder lastbevoordeling.

Uit de uitspraak van vandaag blijkt dat in de praktijk onduidelijkheid kan ontstaan over de vraag of een testamentaire bepaling ten behoeve van een kleinkind een legaat of lastbevoordeling is. Het is daarom raadzaam om als oma of opa uw testament op dit punt opnieuw te laten beoordelen of om de gevolgen van eerdere verkrijgingen van uw overleden opa of oma in kaart te brengen.

Ik-opa/oma-testament

In de testamentenpraktijk komen verschillende soorten regelingen voor waarbij vermogen wordt verkregen door kleinkinderen. Een bekende variant is het zogenoemde 'ik-opa/oma-testament'. Bij deze testamentvorm worden de kinderen van opa/oma benoemd tot erfgenaam, onder de verplichting dat zij een geldbedrag schuldig erkennen aan hun eigen kinderen, de kleinkinderen van opa/oma. Het bedrag van de schuldigerkenning bedraagt meestal het voor de erfbelasting voor kleinkinderen vrijgestelde bedrag (€ 20.616 in 2019), vermeerderd met het bedrag van de eerste tariefschijf (€ 124.727 in 2019). De vorderingen van de kleinkinderen worden pas opeisbaar na het overlijden van het kind en zijn renteloos. Bij het overlijden van opa/oma zijn de kleinkinderen erfbelasting verschuldigd over de contante waarde van hun verkrijging. Bij het overlijden van het kind van opa/oma is de vordering van de kleinkinderen opeisbaar tegen de hogere nominale waarde.

Fiscale gevolgen ik-opa/oma-testament

Op grond van een specifieke bepaling in de erfbelasting kan de volledige nominale waarde van de vordering van het kleinkind bij het overlijden van het kind belast zijn met erfbelasting. De volledige nominale waarde wordt belast als de bepaling in het testament van opa/oma een lastbevoordeling inhoudt voor het kleinkind. Als de bepaling in het testament van opa/oma is vormgegeven als een legaat ten behoeve van het kleinkind, is de waarde van de vordering slechts gedeeltelijk belast.

Uit eerdere rechtspraak blijkt dat de in het testament gekozen bewoordingen niet altijd doorslaggevend zijn voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een legaat of van een lastbevoordeling. Zo oordeelde Rechtbank Den Haag op 19 juni 2018 dat, in een geval waarin in het testament het woord 'legaat' werd gebruikt, belastingheffing moest plaatsvinden alsof sprake was van een last. Deze uitkomst leidde er voor de kleinkinderen toe dat zij bij het overlijden van hun eigen ouder over de gehele vordering erfbelasting waren verschuldigd, in plaats van over een gedeelte van deze vordering.

Uitspraak Hoge Raad 22 november 2019

De Hoge Raad heeft in deze zaak echter geoordeeld dat de tekst van het testament van oma duidelijk is. Aan de kleinkinderen is een onvoorwaardelijke, bepaalbare vordering toegekend op basis van een legaat. Ook is er voor de Hoge Raad geen andere reden om te oordelen dat de volledige waarde van de vordering van de kleinkinderen met erfbelasting is belast.

De Hoge Raad heeft zich niet uitgelaten over situaties waarin in het testament een lastbevoordeling is opgenomen. Naar huidig recht kan een last soms worden gezien als een legaat, als er een vorderingsrecht van het kleinkind ontstaat. De vraag of een vorderingsrecht is toegekend, is afhankelijk van de wil van opa/oma en daarom een kwestie van uitleg van het testament. In de praktijk kan daarover onduidelijkheid ontstaan, hetgeen er toe kan leiden dat een verkrijging door kleinkinderen wordt gezien als lastbevoordeling, terwijl een legaat was bedoeld.

Vervolgstappen

Heeft u een testament met daarin een ik-opa/oma-regeling ten behoeve van uw kleinkinderen? Dan adviseren wij u de inhoud van uw testament te laten beoordelen. Indien in uw testament sprake is van een lastbevoordeling kunnen kleinkinderen ook na deze uitspraak nog steeds worden geconfronteerd met nadelige fiscale gevolgen bij het overlijden van hun eigen ouder. Dit geldt ook voor nalatenschappen van opa's en oma's die reeds zijn overgegaan, maar waarbij de kinderen nog in leven zijn. Graag bekijken wij samen met u of het zinvol is stappen te zetten om deze mogelijke nadelige gevolgen voor de erfbelasting te voorkomen.

Disclaimer

Hoewel deze publicatie met grote zorgvuldigheid is samengesteld, aanvaarden Loyens & Loeff N.V. en alle andere entiteiten, samenwerkingsverbanden, personen en praktijken die handelen onder de naam 'Loyens & Loeff', geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van het gebruik van de informatie uit deze uitgave zonder hun medewerking. De aangeboden informatie is bedoeld ter algemene informatie en kan niet worden beschouwd als advies.